



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ДАЛЕКОВОДА 110 kV
„ТС ТУТИН - ТС ПРИЈЕПОЉЕ“**

- МАТЕРИЈАЛ ЗА ИМАОЦЕ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА -

Београд, децембар 2024. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу далековода 110 kV ТС Тутин – ТС Пријепоље (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник Републике Србије”, број 63/2024) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, број 60/24).

Просторни план ће се израђивати у складу са одредбама и принципима уређења и коришћења простора утврђеним у Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 32/19), као и Закону о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 -др. закон, 62/23, 94/24. Поред тога Просторни план ће поштовати одредбе Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 78/18, 95/18 - др. закон, 94/24 – др. закон), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24), и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде планске, развојне и техничке документације.

Просторни план ће бити израђен применом интегралног приступа, заснован на начелима одрживог развоја и принципима рационалног, оптималног и одрживог уређења енергетског инфраструктурног коридора.

Просторни план биће заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији. Саставни део Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Непосредни предмет Просторног плана је обезбеђење планског основа за изградњу далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“ (у даљем тексту „далековод“).

Просторним планом ствара се плански основ за директно спровођење, израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу далековода.

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године, утврђено је да је основни циљ развоја енергетске инфраструктуре активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке - регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије, као и поуздано и сигурно снабдевање привреде и домаћих потрошача.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Одлуком о изради Просторног плана дата је прелиминарна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде утврђена Нацртом Просторног плана.

За потребе прибављања услова и мишљења ималаца јавних овлашћења предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија општина Тутин, Сјеница и Пријепоље, и то:

- на територији општине Тутин целе катастарске општине: Баћица, Браћак, Бујковиће, Девреч, Дубово, Жирче, Кониче, Лескова, Лукавица, Митрова, Набоје, Островица, Режевиће. Рудница, Тутин, Чукоте и Шароње;
- на територији општине Сјеница целе катастарске општине: Божов Поток, Буђево, Врсјенице, Драгојловиће, Дубница, Дујке, Зајечиће, Кијевци, Крће, Машовиће, Праља, Раждагиња, Расно, Сјеница, Тријербине, Тузиње, Цетановиће и Шушуре;

- на територији општине Пријепоље целе катастарске општине: Аљиновићи, Веницка, Горње Горачиће, Грачаница, Дивци, Караула, Каћево, Ковачевац, Милошев До, Миљевићи, Ратајска и Сопотница.

У иницијалној фази израде Нацрта просторног плана предлаже се да граница Просторног плана буде коридор планираног мешовитог вода 110 kV ширине до 1000 m (по 500 m од осе коридора далековода) и дужине од око 79 km, од постојеће ТС „Тутин“ до постојеће ТС „Пријепоље“.

Простор детаљне регулације који ће бити утврђен у Нацрту Просторног плана обухватаће подручје коридора укупне ширине 100m (по 50m обострано од осе коридора далековода).

Шире подручје Просторног плана приказано је на графичком прилогу: Посебна намена простора.

Табела 1. Обухват планског коридора планираног далековода 110 kV

Јединица локалне самоуправе	П, ha	Дужина деоница, km
Тутин	2457,0	19,4
Сјеница	3330,5	34,1
Пријепоље	2581,7	25,6
Укупно	8369,2	79,1

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), наведени су следећи оперативни циљеви: континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система, изградња нових електровода и трансформатора и нових интерконективних веза са суседним државама, као и изградња и даљи развој електродистрибутивне инфраструктуре, која је неопходна да изнесе снагу из преносних капацитета и то путем развоја „паметних мрежа“.

Уредбом о утврђивању Регионалног просторног плана Златиборског и Моравичког управног округа („Службени гласник РС“, број 1/13), планиран је развој енергетске инфраструктуре засниван на: успостављању ефикасног система планског управљања и експлоатације изграђених енергетских ресурса применом савремених технолошких решења и модернизацијом постојећег система преноса; изградњи нових објеката и водова; дистрибуцији енергије према међународним стандардима; стварању услова за континуирано, поуздано и рационално напајање електричном енергијом подручја Просторног плана, као и интензивирањем коришћења обновљивих извора енергије. Наводи се да су приоритетне активности и изградња нових и реконструкција постојећих 110 kV далековода.

Уредбом о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС“, број 39/14), планирана је изградња трансформаторске станице 110/35/20 kV капацитета 20/20/13,3 MVA на подручју Дубова код Тутина.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Правац коридора планираног далековода 110 kV је већим делом југоисток-северозапад, од постојеће ТС „Тутин“ до постојеће ТС „Пријепоље“, дужине око 79 km уколико се ТС „Тутин“ прилази из правца запада. Дужина дела трасе са варијантом обилажења изграђеног подручја са северне и прилазу ТС „Тутин“ са североисточне стране износи 4,6 km.

Подручје Просторног плана простире се, у погледу рељефа, на претежно брдско-планинском терену.

У начину коришћења земљишта катастарских општина обухваћених у целости доминирају листопадне шуме површине око 31 km² (37,2%), затим травнате површине са око 26,6 km² (31,8%), док вештачке површине, гола земљишта, мешовите шуме, водене површине и влажна земљишта заузимају укупно око 2,9 km² (2,7%). Пољопривредно земљиште је заступљено у проценту од 11%.

Избегнут је пролазак коридора кроз насељена подручја, осим у случају полазне и крајње тачке планиране трасе и појединачних домаћинстава у мањем броју сеоских насеља. Такође, коридор се налази у непосредној близини заштићених подручја ПИО „Камена Гора“ и „Озрен – Јадовник“, СП „Слапови Сопотнице“ и „Промуклица“, као и СРП „Клисура реке Милешевке“ и „Пештерско поље“.

Планирани коридор прелази преко више водотока, међу којима су и реке Видрењак, Увац и Лим.

Планирани коридор се укршта са планираним државним путем IА реда (Београд-Јужни Јадран) и постојећим државним путевима: IА реда број 203 Пазариште – Тутин, IА реда број 197 Расно – Карајукића Бунари (Сјеница), IА реда број 20 Сјеница – Карајукића Бунари, IА реда број 20 Сјеница – Врбница, IБ реда број 23 Мијоска – граница ЦГ/СРБ (Гостун), IБ реда број 407 Мијоска – Матаруге и IБ реда број 29 граница ЦГ/СРБ (Јабука) – Коловрат. Између последња два наведена државна пута планирана траса се укршта са и пругом Београд – Бар.

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим далеководима преносног система, и то са: ДВ 110kV бр.1184 ТС „Нови Пазар“ – ТС „Тутин“ и ДВ 35kV „ТС 110/35/10 kV Тутин – ТС 35/10/0.4 kV Јасикова“ на подручју јединице локалне самоуправе Тутин, ДВ 110kV бр.189 „ТС Нови Пазар – ТС Сјеница“ на подручју Сјенице, ДВ 220kV бр.206/2“ крута тачка Вардиште – Подгорица“ и ДВ 110kV бр.1118 „ТС Пријепоље – ЕВП Бродарево“ на подручју Пријепоља.

На територији свих општина су на неколико места забележена укрштања са планираним гасоводима високог притиска.

У обухвату Плана и непосредном окружењу, према Попису из 2022. године, живи укупно 25.115 становника.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Изградња далековода са аспекта дугорочног развоја електроенергетске мреже Републике Србије, омогућиће унапређење стабилности и поузданости електроенергетског система.

Циљ израде Просторног плана је обезбеђење планске основе за изградњу далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату коридора далековода засниваће се на следећим принципима:

- одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре - коришћењем савремених техничких и конструктивних решења при избору опреме и изградњи далековода, уз постизање максимално могуће економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости;

- смањивања штетног утицаја на животну средину - првенствено одговарајућим избором трасе далековода, сагледавањем техничких могућности умањења утицаја на стање животне средине, примену одговарајућих мера заштите и умањење ризика за животну средину током изградње и експлоатације далековода;
- заштите природних ресурса, природног и непокретног културног наслеђа - адекватном заштитом и одрживим коришћењем природних ресурса, посебно у погледу очувања постојећих екосистема, спречавању значајнијег нарушавања развојне валоризације културних, образовних и туристичко-рекреационе вредности у обухвату коридора далековода и његовом непосредном окружењу.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

Пропозиције Просторног плана и правила уређења и правила грађења далековода засниваће се на поштовању следећих принципа:

- европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама изградње, експлоатације и одржавања далековода; еколошке поузданости, којом се обезбеђује заштита од негативних утицаја на животну средину, предеоне, природне и непокретне културне вредности у коридору далековода и непосредном окружењу;
- примени опреме и инсталација високе техничке поузданости и њиховој квалитетној уградњи, која омогућава дугорочно функционисање и испуњење основних циљева реализације; безбедности, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност људи и материјалних добара од евентуалних хаварија.

5.1. Концепција техничког решења далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“

Пројектовање, изградња и техничко обезбеђење далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“, спроводи се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и препорука „ЕПС“ АД и „ЕМС“ АД.

Основни елементи техничког решења далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“ (стубови, проводници, изолатори, темељи и друга опрема), као и параметри за пројектовање, дефинисани Пројектним задатком (за израду техничке документације предметног далековода), који је усвојен од стране Стручног савета АД „Електромрежа Србије“ су: а) Проводници који су у складу са очекиваним енергетским и радним условима; проводник по фази потребног номиналног пресека у складу са меродавним SRPS и IEC стандардима, са пратећом опремом; б) Изолатори су одговарајућег типа са пратећом опремом у складу са меродавним IEC стандардом и очекиваним радним условима, који код приближавања или укрштања са другим објектима могу бити електрично и/или механички појачани; в) Једно оптичко уже са оптичким влакнима (OPGW) и пратећом опремом, и д) Челично решеткасти тип стуба далековода за једносистемски ДВ, са једним врхом за заштитно уже. Темељи стубова ће бити дефинисани у техничкој документацији на основу геотехничких истражних радова.

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у обухвату Просторног плана

ПРЕЛИМИНАРНО РЕШЕЊЕ КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“
Одређено је уважавајући принцип максималног могућег просторног усклађивања са постојећим и планираним грађевинским подручјима, зонама заштићених природних и непокретних културних добара, инфраструктурних система и објеката.

Коридор далековода 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“ планиран је углавном на шумском и пољопривредном земљишту, ван насељених зона већих густина и ван планираних грађевинских подручја насеља са зонама повећане осетљивости на утицај нејонизујућег зрачења у складу са препорукама Светске здравствене организације.

5.2.1. Подела простора у планском обухвату на посебне зоне/појасе

За потребе изградње и заштите непосредног окружења, предвиђено је успостављање коридора дуж трасе планираног далековода 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“ укупне ширине до 1000 m.

Коридор планираног далековода формира следеће зоне/појасе:

1. Простор у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења у циљу обезбеђења услова за пројектно дефинисање трасе планираног далековода и успостављање заштитног појаса дефинисан је као заштитна зона. Укупна ширина заштитне зоне износи 100 m (по 50 m од подужне осе планираног коридора далековода). У оквиру заштитне зоне, након изградње далековода успоставља се заштитни појас са обе стране вода, у ширини од по 25 m од крајњег фазног проводника (по чл. 218. Закона о енергетици). Спољна граница заштитне зоне представља уједно и границу планског обухвата подручја посебне намене са елементима детаљне регулације.
2. У оквиру заштитне зоне, простор непосредно дуж подужне осе коридора далековода у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења за потребе изградње, одржавања и надзора далековода дефинисан је као извођачки појас. Ширина извођачког појаса далековода износи до 20,0 m (по 10,0 m од подужне осе коридора далековода).

5.2.2. Правила коришћења простора по посебним зонама/појасима

Правила коришћења простора у обухвату Просторног плана, односно заштитној зони планираног далековода 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“ одређују се Просторним планом, у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 -др. закон, 62/23, 94/24), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и услова/мишљења која су прибављена за потребе израде овог Просторног плана.

У заштитној зони (са извођачким појасом), до пројектног дефинисања трасе и елемената техничког решења далековода, успоставља се обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководом 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“ код израде друге планске и урбанистичко-техничке документације, као и изградње, инвестиционог одржавања или реконструкције других објеката и инсталација, услова газдовања и коришћења земљишта. Након утврђивања границе заштитног појаса, на основу пројектног решења трасе и елемената техничког решења далековода, обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководом 110 kV „ТС ТУТИН – ТС ПРИЈЕПОЉЕ“ се односи само на активности у обухвату заштитног појаса.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за изградњу далековода 110 kV „ТС Тутин – ТС Пријепоље“.

Спровођењем Просторног плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење простора за изградњу далековода;
- установљаване зоне заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у обухвату зоне заштите далековода, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидената на систему;
- обезбеђење функционалности и омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору далековода;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору далековода и његовом непосредно окружењу;
- утврђивањем правила уређења и правила грађења у обухвату заштитне зоне далековода којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења, пратеће опреме и пажљивог извођења грађевинских и електромонтажних радова и која обезбеђују извођење планираног далековода без потребе за привременим уклањањем или трајним измештањем постојећих објеката инфра- и супраструктуре, као и без значајнијег ометања коришћења обухваћених непокретности и других постојећих и развојних активности локалног становништва.

Графички прилог: Посебна намена простора 1:100000.

У Београду, децембра 2024. године

Обрађивачи Просторног плана:
Институт за архитектуру и урбанизам Србије

Директор Института
др Саша Милијић, научни саветник